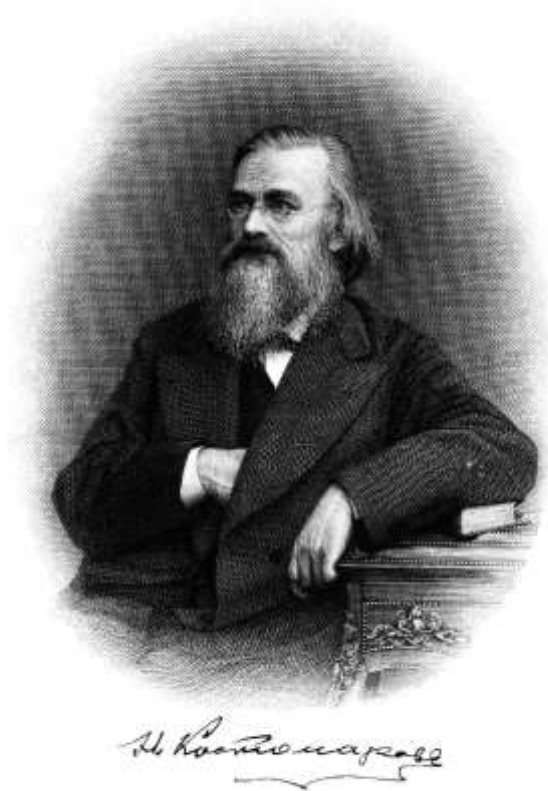

„Музи” Миколи Костомарова

Микола Іванович Костомаров – блискучий український і російський історик, критик та публіцист, письменник, поет, громадський діяч, активний учасник визвольного руху, засновник Кирило-Мефодіївського товариства.

Він намагався досягнути духовним зором усю багатоманітність життя свого народу, прилучитися до розвитку його творчого духу, примножити його сили в боротьбі за суспільний прогрес і національний розвиток.

Микола Костомаров досягав великих результатів у всьому, за що брався. Плідність його праці викликала подив: його організованість, дивовижна пам'ять та ерудиція, практичне знання багатьох європейських і класичних мов.

Пропонована віртуальна виставка знайомить з трьома „музами” Миколи Івановича – історію, літературу та політику.

Перший класик української історичної науки

Репутація Костомарова, як історика, і за життя, і після його смерті неодноразово піддавалася сильним нападкам.

«Щира любов історика до своєї Батьківщини може виявлятися тільки в строгій повазі до правди», — повторював Микола Іванович. Цим принципом він керувався все життя.

Микола Іванович Костомаров, як ніхто до нього, популяризував знання з вітчизняної історії, будив серед громадськості інтерес до вивчення минулого з метою кращого розуміння сучасності.

Микола Костомаров був істориком-художником, мав талант відтворення минулого в яскравих образах. Він створив цілу галерею історичних постатей, докладно дослідив багато важливих проблем вітчизняної історії. Особливо значимим є внесок Миколи Івановича у вивчення історії України, яка до нього була майже зовсім не розроблена, перебувала, за висловом В.Б. Антоновича, "в хаотичному стані".

Гончар О. Т. Микола Костомаров у пошуках історичного портрета Івана Мазепи (за епістолярними джерелами) / О. Т. Гончар // Український історичний журнал. – 2010. – № 1. – С. 190-198.

У статті крізь призму епістолярної спадщини розкривається процес підготовки М. Костомаровим відомої праці „Мазепа. Историческая монография”.

Грушевський М. Українська історіографія і Микола Костомаров / М. Грушевський // Молода нація: альманах. – Київ : Смолоскип, 2002. – С. 90-108.

Стаття аналізує значення М. І. Костомарова в розвитку української історіографії та українського самопізнання.

Петренко С. М. Археографічна спадщина Миколи Костомарова / С. М. Петренко. – Полтава : АСМІ, 2000. – 192 с.

У монографії висвітлюється науковий внесок історика Миколи Івановича Костомарова у розвиток української археографії. Розглядаються його наукові праці, організаційна та редакторська діяльність в Археографічній комісії в С.-Петербурзі, інтерпретація джерел з історії України в костомаровських студіях.

Пінчук Ю. А. Микола Іванович Костомаров, 1817-1885 / Ю. А. Пінчук – Київ : Наукова думка, 1992. – 233 с.

Книга розповідає про життя і творчість славетного Миколи Івановича Костомарова, найбільш відомого світові своїми історичними монографіями та дослідженнями.

Штрихи до біографії Миколи Костомарова та його родини // Український історичний журнал. – 2013. – № 6. – С. 186-193.

У публікації представлено спогади про наукову діяльність М.І. Костомарова його пасинка Т.М. Кисіля.

Додаткова інформація на сайтах:

Костомаров Микола Іванович [Електронний ресурс] // Вікіпедія [сайт]. – Текст. – Б. м., 2017. –

Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Костомаров_Микола_Іванович (дата звернення 5.04.17). – Назва з екрана.

Костомаров Микола Іванович [Електронний ресурс] // Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко [сайт]. – Текст. – Б. м., 2017. – Режим доступу: <http://www.univ.kiev.ua/ru/geninf/osobystosti/kostomarov> (дата звернення 6.04.17). – Назва з екрана.

Перший професійний історик України Микола Костомаров та його культурна діяльність [Електронний ресурс] // Шпори [сайт]. – Текст. Б. м. 2017. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/dryzhuk911/home/48-persij-profesijnij-istorik-ukraieni-mikola-kostomarov-ta-jogo-kulturna-dialnist> (дата звернення 6.04.17). – Назва з екрана.

Українська еліта. Костомаров Микола Іванович (1817–1885). Історик, письменник, літературознавець, критик [Електронний ресурс] // Електронная библиотека Князева [сайт]. – Текст. – Б. м., 2017. – Режим доступу: http://www.ebk.net.ua/Book/synopsis/ukrainska_elita/part3/004.htm (дата звернення 6.04.17). – Назва з екрана.

Літературна та педагогічна діяльність М. І. Костомарова

Микола Іванович пропагував українську історію і культуру не тільки академічною мовою. Великий вчений виявився не позбавленим і поетичного дару, подарувавши світові віршовані збірники "Українські балади", "Гілка", драми "Сава Чалий" і "Переяславська ніч". Писав Костомаров і в прозі, наприклад, повісті "Сорок років", "Син", "Холоп", "Чернігівка".

Микола Іванович Костомаров – письменник публіцист, критик, етнограф і фольклорист. Разом з В. Білозерським і П. Кулішем він брав активну участь в організації першого українського журналу "Основа", виробленні принципів університетської реформи, заснуванні вільного університету, редагував перше посмертне видання творів Т. Шевченка. М. Костомаров активно виступав як літературний критик, вів багаторічну полеміку з реакційними колами про українську мову й літературу, цікавився роботою журналу "Киевская старина". У 1862 р. вчений розпочав видання серії популярних книжок для народного читання, яке, на жаль, було припинено у зв'язку з Валуєвським указом 1863 року.

Блик О. Формування світогляду Миколи Костомарова крізь призму біографічного методу / О. Блик // Дивослово. – 2015. – № 2. – С. 48-52.

У статті йдеться про період навчання у Харківському університеті, зближенню з гуртком харківських романтиків, що сприяло поглибленню зацікавлення українським фольклором і спонукало до художньої творчості українською мовою.

Зленко Г. Кілька рисок до портрета Миколи Костомарова / Г. Зленко // Науковий світ. – 2010. – № 9. – С. 12-13.

У статті йдеться мова про листи Миколи Івановича, що проливали світло на особу науковця, письменника, літературного критика.

Костомаров Микола Іванович (псевдонім – Ієремія Галка; 1817-1885) // Усі письменники і народна творчість: довідник. – Київ, 2007-2008. – С. 160-162.

У статті подається загальна характеристика літературного процесу у перших десятиріччях 19 століття, висвітлено шляхи просвітительського реалізму та романтизму у творчості М. І. Костомарова.

Наумова Н. Міцкевич, Гулак, Костомаров і "Книги буття...". Національна ідея двох визначних документів XIX століття / Н. Наумова // Літературна Україна. – 2015. – 10 груд. – С. 8-9

Порівнюються твір „Книга народу польського і польського пілігримства” Адама Міцкевича з „Книгою буття українського народу” Миколи Костомарова.

Внесок харківської школи романтиків у розвиток української літературної критики. М. І. Костомаров як критик // Гром'як Р. Т. Історія української літературної критики (XIX ст.). – Тернопіль, 1999. – С. 66-72.

Стаття розповідає про те, як харківські романтики – передусім Л. Боровиковський, А. Метлинський, Ієремія Галка (М. Костомаров) та інші – перейнялися духом народної поезії, стилізуючи, цитуючи її у власних творах Кожен з цих поетів не тільки втішався красою народних пісень і рідної мови, а й діяв: збирав фольклор, коментував його, досліджував, видавав.

Додаткова інформація на сайтах:

Просвітницька діяльність і педагогічні ідеї М. Костомарова і П. Куліша [Електронний ресурс] // Історія педагогіки [сайт]. – Текст. – Б. м., 2017. – Режим доступу: <http://istorpedagoglpk.blogspot.nl/2014/12/6-3.html> (дата звернення 5.04.17). – Назва з екрана.

Дутко О. М. І. Костомаров як викладач і педагог у спогадах сучасників / О. Дутко // VISNUK_27.PDF [сайт]. – Текст. – Б. м., 2017. – Режим доступу: http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk_shkolu/23/visnuk_27.pdf (дата звернення 5.04.17). – Назва з екрана.

Історія української літератури XIX століття. Микола Костомаров (1817–1885) [Електронний ресурс] // UKRLIT.VN.UA [сайт]. – Текст. – Б. м., 2017. – Режим доступу: <http://www.ukrlit.vn.ua/info/xix/trhpf.html> (дата звернення 6.04.17). – Назва з екрана.

Микола Іванович Костомаров (1817–1885) [Електронний ресурс] //

UKRLIT.VN.UA [сайт]. – Текст. – Б. м., 2017. – Режим доступу: <http://www.ukrlit.vn.ua/biography/kostomarov.html> (дата звернення 6.04.17). – Назва з екрана.

Політичні погляди М. І. Костомарова. Створення Кирило-Мефодіївського братства

Попри свої сумніви, розчарування, вагання, Микола Іванович Костомаров залишається для нас людиною, яка вперше у ХІХ столітті сказала, що український народ стане справді народом лише тоді, коли матиме свою державу.

Видатні діячі українського національного руху М. Драгоманов, М. Грушевський, С. Єфремов, В. Винниченко та інші неодноразово наголошували, що новітня політична історія України починається з костомарівської "Книги буття українського народу" та Кирило-Мефодіївського товариства.

Як кожна порядна людина того періоду, Костомаров чимало часу приділяв суспільно-політичній діяльності, результатом якої стало створення знаменитого Кирило-Мефодіївського товариства. Багато в чому саме завдяки Миколі Івановичу українська політична традиція отримала потужний імпульс розвитку, а організоване ним братство кирило-мефодіївців мало найбезпосередніший вплив на зародження масового громадського руху в Україні.

Астахова К. Костомаров Микола Іванович (4(16).05.1817 р. – 7(19).04.1885 р.) : громадсько-політичний діяч, видатний історик, публіцист і письменник / К. Астахова // Державні, політичні та громадські діячі України: політичні портрети. – К., 2002. – С. 185-189.

У статті досліджується формування світогляду Миколи Костомарова крізь призму його наукової та суспільно-політичної діяльності.

Гончар О. Т. Українофільська діяльність М. Костомарова у дзеркалі його епістолярію (середина 1850-х – початок 1860-х рр.) / О. Т. Гончар // Український історичний журнал. – 2010. – № 6. – С. 34-49.

У статті крізь призму епістолярної спадщини аналізується просвітницька, громадська діяльність М. Костомарова у згаданий період.

Громадська діяльність Миколи Костомарова // Україна: хронологія розвитку. Імперська доба. 1800-1917 рр. – Київ, 2011. – С. 48-49.

У статті розповідається про одну з найвизначніших у 19 ст. політичних підпільних організацій глибоко українського характеру – Кирило-Мефодіївське братство, яке розробило першу політичну програму для українства.

Костомаров М. І. Закон Божий (Книга буття українського народу). – Київ : Либідь, 1991. – 40 с.

Книга подає своєрідний огляд української історії. Її головною ідеєю є духовне і національне відродження народу, його прагнення сповідувати християнські заповіді.

Зміст книги органічно доповнюють програмні документи Кирило-Мефодіївського братства, що були визнані слідчими царської охоранки особливо крамольними і стали причиною арешту Т.Г.Шевченка, М.І.Костомарова, їхніх одноподумців.

Лук М. Микола Костомаров: історіософія та соціальна філософія українського романтизму / М. Лук // Молода нація: Альманах. – Київ : Смолоскип, 2002. – С. 28-89.

У статті на прикладі діяльності М.І. Костомарова досліджується постання питання національної ідеї в першій половині 19 століття, коли відбувався перехід від одного типу світогляду (просвітництва) до іншого (романтизму).

Наумова Н. Споріднені гуманізмом / Н. Наумова // Науковий світ. – 2010. – № 7. – С. 22-24.

У статті порівнюються гостре політичне спрямування „Книга народу польського і польського пілігримства” Адама Міцкевича з „Книгою буття українського народу” Миколи Костомарова, яка подавала своєрідний огляд нелегкої, драматичної історії українського народу.

Пінчук Ю. Питання національного самоусвідомлення у студії М. Костомарова "Гетманство Бруховецького" / Ю. Пінчук // Український історичний журнал. – 2010. – №1. – С. 179-189.

У статті аналізується студія М. Костомарова „Гетманство Бруховецького” в аспекті її впливу на формування в українців національного самоусвідомлення. Акцентується увага на термінології („Руїна”, „політичні бурі”, „нація”).

Харчук Р. Українська історія в Кирило-Мефодіївському братстві / Р. Харчук // Дивослово. – 2015. – № 12. – С. 32-40

У статті розглянуто уявлення учасників Кирило-Мефодіївського братства про українську історію, яка поряд із українською мовою перетворилася в колі братства на маркер національної ідентичності й підвалину політичних прагнень українців.

Додаткова інформація на сайтах:

Життя і творчий шлях Миколи Івановича Костомарова [Електронний ресурс] // Бібліотека Української Літератури [сайт]. – Текст. – Б. м., 2017. – Режим доступу: <http://www.ukrlib.com.ua/referats/printout.php?id=601> (дата звернення 6.04.17). – Назва з екрана.

Микола Костомаров – видатний історик та науковець [Електронний ресурс] // Библиофонд. Электронная библиотека студента [сайт]. – Текст. – Б. м., 2017. – Режим доступу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=658489> (дата звернення 6.04.17). – Назва з екрана.

Історія України з давнини до початку ХХІ століття. Біографії історичних діячів. Костомаров Микола Іванович [Електронний ресурс] // History [сайт]. – Текст. – Б. м., 2017. – Режим доступу: <http://history.vn.ua/book/history1/nnwue.html> (дата звернення 6.04.17). – Назва з екрана.